

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України,

національних меншин і міжнаціональних відносин

4 вересня 2024 року

Веде засідання голова Комітету ЗАДОРЖНИЙ А.В.

ГОРБЕНКО Р.О. Доброго ранку, шановні колеги!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вже 9. Дякую, Руслан Олександрович.

ЧИЙГОЗ А.З. Доброго ранку!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, Ахтем Зейтуллаєвич.

9 осіб присутні на засіданні. Тож засідання оголошую відкритим.

За дорученням керівництва Верховної Ради сьогодні ми маємо розглянути два термінових питання, які сьогодні планується винести на пленарне засідання. Порядок денний був надісланий вам всім.

Якщо немає заперечень, переходимо до голосування щодо затвердження порядку денного сьогоднішнього засідання.

Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрій Анатолійович.

Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую, голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Євген Геннадійович Яковенко.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Неллі Іллівна Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Шановні колеги, 9 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду питання порядку денного. Проект Постанови Верховної Ради України про Заяву Верховної Ради України про непохитність державної політики України щодо деокупації та реінтеграції Автономної Республіки Крим і міста Севастополя (реєстраційний номер 12002 від 13.09.2024 року), поданий народним депутатом України Стефанчуком та іншими народними депутатами України.

Колеги, як вам відомо, на наступному тижні відбудеться черговий саміт міжнародної Кримської платформи. Думаю, що всі ви погоджуєтеся із твердженням, що питання Криму не повинно розглядатися в порядку денному як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні. Тому сьогодні ми розглядаємо цей проект постанови, авторами якої, зокрема, є члени нашого комітету.

Отже, проектом постанови пропонується схвалити Заяву Верховної Ради України про непохитність державної політики України щодо деокупації та реінтеграції Автономної Республіки Крим і міста Севастополя відповідно до якої, зокрема, передбачається наступне. Державна політика України щодо деокупації та реінтеграції Автономної Республіки Крим і міста Севастополя є непохитною та здійснюється з дотриманням принципів національного та міжнародного права. Відновлення державного суверенітету України та її територіальної цілісності в межах міжнародно визнаного державного кордону неможливо без деокупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя. Держава-агресор має забезпечити повне відшкодування шкоди, завданої Україні та українському народу внаслідок вчиненої нею збройної агресії, окупації територій України та розв'язання нічим не спровокованої повномасштабної війни. Збереження та відновлення історико-культурної спадщини України, включаючи об'єкти на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, є пріоритетом державної політики України щодо збереження національної, культурної ідентичності. Україна продовжуватиме відновлення історичної справедливості щодо колоніальної політики ...*(Не чути)* геноцидом, що вчинялися проти України,

в тому числі у вигляді депортації радянським тоталітарним режимом кримськотатарського народу в 1944 році.

Це коротко про основні положення проекту. Звертаю увагу, що при розгляді проектів постанов висновки ГНЕУ непотрібні.

Чи бажає, шановні колеги, хтось висловитись з цього питання? Дякую.

Шановні колеги, сподіваюсь, ні в кого немає заперечень щодо важливості цієї законодавчої ініціативи, тому переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування рішення комітету. Рекомендувати Верховній Раді України проект Постанови Верховної Ради України про Заяву Верховної Ради України про непохитність державної політики України щодо деокупації та реінтеграції Автономної Республіки Крим і міста Севастополя (реєстраційний номер 12002 від 03.09.2024 року), поданий народним депутатом України Стефанчуком та іншими депутатами України, включити до порядку денного дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за наслідками розгляду прийняти в цілому.

Доручити Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин, міжнаціональних відносин при підготовці відповідного тексту на підпис Голові Верховної Ради України здійснити спільно з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України його техніко-юридичне доопрацювання. Під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України співдоповідачем з цього питання визначити народного депутата України голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин та міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича. Прошу голосувати.

Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрій Анатолійович.
Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Підтримую і голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій В'ячеславович Козир.

КОЗИР С.В. Підтримую. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій В'ячеславович.
Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже. Рішення прийнято. 10 осіб – за.

Наступне питання, я сподіваюсь, ми швидко пройшли перше, щоб не затримувати пані Ірину, про заяву Віце-прем'єр-міністра України – Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Верещук Ірини Андріївни про відставку із займаної посади.

Шановні колеги, відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України питання звільнення з посади членів Кабінету Міністрів України належить до повноважень Верховної Ради України.

03.09.24-го року до Верховної Ради України надійшла заява Віце-прем'єр-міністра України – Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Верещук Ірини Андріївни про відставку від займаної посади. Відповідно до доручення керівництва Верховної Ради України з урахуванням предметів відання нашого комітету ми повинні розглянути вказану заяву у встановленому порядку.

Пані Ірино, запрошую вас до слова.

ВЕРЕЩУК І.А. Дякую, пане Андрію.

Якщо можна, я вперше йду у відставку з посади в Кабінеті Міністрів, що в такому випадку відбувається, мій звіт чи це діалог, чи що це? Що я маю ...*(Не чути)*, крім подякувати. Бо я дійсно дякую за співпрацю. У нас була хороша системна плідна співпраця, нам багато вдалося. Але що саме я маю зробити в даному випадку?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Ірино, будь ласка, на свій розсуд нам поясніть, що викликало таку заяву. Ну, давайте так емоційно не треба тут...

ВЕРЕЩУК І.А. Жодних емоцій немає. Заяву викликала, власне, пропозиція Прем'єр-міністра скласти повноваження і піти у відставку. Вчора ввечері я отримала таку пропозицію. Я розумію, що зараз воєнний стан і накази не обговорюються. Сприйняла це як наказ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло, зрозуміло.

Давайте, може, ви послухайте наших депутатів. Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Одразу я? Так, в першу чергу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А у вас же ж... Вибачте, будь ласка.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Так, в мене було питання, яке ми вчора попередньо вночі обговорювали, але зараз є змога його задати.

Але в першу чергу, Ірина Андріївна, хотіла би подякувати за вашу роботу, хотіла би подякувати за вашу стійкість у період широкомасштабного вторгнення, пам'ятаючи ті перші часи.

І питання моє не про звіт, тому що ми як депутати, які, власне, співпрацювали з вами, добре знаємо про ті досягнення, які були у вас на посаді. Моє питання: яка подальша доля міністерства? Дуже просте питання.

Дякую.

ВЕРЕЩУК І.А. Міністерство планують ліквідувати шляхом приєднання... ліквідувати юридичну особу шляхом приєднання до іншого міністерства. Напевно, це буде Мінрегіон.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Дякую вам за відповідь.

Тоді, можливо, я можу дозволити собі ремарку, це вже не до Ірини Андріївни, а в рамках загального обговорення питання відставки віцепрем'єра. Можна, да, Андрію?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, будь ласка.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Ну, власне, ми як депутати, які з 2019 року працюємо в комітеті і багато хто з нас темою реінтеграції займається не тільки з 2019 року, і наша послідовна позиція полягала у тому, що це саме має бути посада віцепрем'єра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, а зараз звучали заяви від Президента про створення Міністерства єдності. І фактично, на мою думку, недоцільно ліквідувати працюючу структуру в той час, коли можна було б на базі міністерства зробити, скажімо так, певні трансформації і посилити його роботу, і якраз Міністерство реінтеграції могло би стати основою для Міністерства єдності. Тому що єдність нам потрібна не тільки за кордоном, єдність нам потрібна і всередині держави. І тому, на мою думку, ліквідація міністерства не є доцільною. І якщо у нас виглядає питання таким чином, що відставка Ірини Андріївни є ліквідацією міністерства, то я таке рішення підтримувати не можу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вас також підтримую, Неллі Іллівна. І розумієте, у нас тут єдність думок напрочуд така дуже стабільна, і я взагалі не розумію, на якій підставі можна було в такому напрямку рухатися і чим це викликано. Ну, але ж ми не виконуємо якусь там певну функцію ...*(Не чути)*, тому хотів би ще послухати... Пане Сергій Козир, будь ласка, до слова.

КОЗИР С.В. Доброго дня, колеги. Дякую, Андрій Вікторович.

В першу чергу хочу подякувати, Ірина Андріївна, за вашу роботу, за співпрацю і за ті досягнення, які зроблені, я впевнений, що і ще зробиться. Але питання як ремарка те ж саме, що каже ...*(Не чути)*, в принципі, тут потрібно було посилювати цей напрямок. Ви знаєте мою позицію по людському капіталу ...*(Не чути)*, ми розуміємо, що ті люди, які є, в першу чергу ВПО, біженці, вони просто будуть кинуті, тому що Мінрегіон не займається людьми. Мінрегіон – це про комуналку, це робота з мерами. Тому потрібно зрозуміти, якщо ліквідується міністерство, ну тобто доцільність, а комітет, з ким ми співпрацювати буде? Тобто, умовно, писати там до пані Олени Шуляк законодавство, ну якось воно не в'яжеться.

Тому давайте, колеги, я точно не буду підтримувати це, тому поки не буде розуміння, що з міністерством, тобто це точно неправильно. Наприволяще кинута одна третина людей країни. І зараз воно рухалось, не все було відшліфовано, все в хаотичному режимі, але координаційні штаби, співпраця, робота з радами ВПО, дуже багато, великий обсяг роботи. Мінрегіон на сьогоднішній день не працює вже два роки після об'єднання. Зараз в нього там кинуть ще це міністерство. Тобто ми розуміємо ...*(Не чути)* Колеги, я точно не буду підтримувати. Андрій Вікторович, вашу позицію також підтримую, що незрозуміла логіка цих речей. Можливо, там на фракціях сьогодні більш детально розкажуть або щось інше. Тому, колеги, я утримуюсь від голосування в цьому напрямку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Сергію, ви ж дивіться, ми приймаємо виключно процедурне рішення. Визначатися кожен із нас буде в залі. Є заява міністра, ми повинні реагувати. Якщо б пані Ірина не писала цю заяву, ми б не реагували. Але реакція повинна бути, тому визначення наше з цього питання буде виключно в залі, я просто нагадую.

Неллі Іллівна висловлюйтесь. Там рука була.

ЯКОВЛЄВА Н.І. В мене коротка ремарка, враховуючи нинішню ситуацію нашу. Можливо, ми, комітет, як пропозиція: розглянути питання рекомендувати Верховній Раді України визначитися шляхом голосування у сесійній залі щодо відставки Ірини Андріївни. Бо ми зараз знаходимося у такій ситуації, що, з однієї сторони, Ірина Андріївна не суперечила і написала заяву, тобто є таке чи інше, заява написана. Тобто ми маємо, коли заява написана, ми маємо цю заяву, її приймати. Але в той же час ми не підтримуємо питання ліквідації міністерства. Тому, на мою думку, компромісним може бути рішення, щоб це визначала Верховна Рада і щоб наш комітет таким чином проявив і закріпив свою позицію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Саме таке рішення комітету ми і...

ГОРБЕНКО Р.О. Андрій Вікторович, дозвольте?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслан Олександрович, я ...*(Не чути)* Неллі Іллівні, що саме таке рішення ми підготували і саме таке рішення буде по витоку розгляду цього питання.

Руслан Олександрович, будь ласка.

ГОРБЕНКО Р.О. Дуже дякую.

Ірина Андріївна, дуже дякую за співпрацю. Я думаю, що ми точно з вами не розстаємося, тому що позицію комітету ви вже почули. Що стосується взагалі як би майбутнього цього міністерства, дуже погоджуюся з моїми колегами, тому що пророблена дуже велика робота, у нас третій рік війна, у нас окуповані території, у нас плани на деокупацію цих територій, ті, які тимчасово окуповані, тому тут закривати це міністерство і... А ми знаємо, що робиться, коли об'єднуються міністерства, тобто якість праці падає в рази.

Тому я теж не підтримую взагалі якби знищення цього міністерства, це по-перше.

По-друге, велика робота зроблена Іриною Андріївною і дуже багато співпрацюємо. Я думаю, що це міністр, який... міністерка, яка провела максимальну кількість координаційних штабів взагалі в історії Кабміну за три роки. Тому точно треба підсилювати ці міністерства і ми це... і ТСК з моїми колегами робимо. Якщо питання відання будуть додатково додані до цього міністерства щодо, окей, перейменування в міністерство єдності. Ми знаємо, що ще 5-6 мільйонів наших громадян, які виїхали за кордон, треба ними ще займатися. Тобто питань багато, а ми щось... Тобто я не розумію, чому ми... По-перше, Денис Анатолійович щось запропонував, окей, Ірина Андріївна як війна, солдат виконує. Але чому Денис Анатолійович не звернувся до нас зі своїми пропозиціями? По-перше, тому що зараз Денис Анатолійович буде пропонувати якихось кандидатів чи якісь реформи, давайте послухаємо, по-перше, Дениса Анатолійовича, а потім будемо радитись з ним, варто це робити чи ні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я теж підтримую такі вислови. По великому рахунку це наше профільне міністерство, і мені здається, що таке враження, що, ліквідуючи або реорганізуючи це міністерство, нас хитають та множать на нуль саме як комітет. Тому для мене це дивно і хотів би послухати на фракції, котра відбудеться сьогодні, в якому напрямку ми рухаємося і взагалі по великому рахунку. Тому я вас підтримую всіх абсолютно і ваші вислови з гарячим серцем.

Костянтин Іванович, будь ласка.

КАСАЙ К.І. Ірина Андріївна, хочу подякувати вам за вашу дійсно титанічну працю, колеги вже зазначили, ви дійсно чемпіон по проведенню координаційних штабів. І чесно скажу, відверто, може, хто не знає, що Ірина

Андріївна тягнула не тільки роботу свого міністерства, а ще і підтягувала, доопрацьовувала за інших. От за це вам щира подяка. Повірте мені, внутрішньо переміщені особи, які у нас проживають в країні, не забудуть ту велику титанічну роботу, яку ви зробили для них. Так що за це вам окрема подяка.

Що стосується тих процесів, які можуть відбуватися з міністерством, підтримую колег, абсолютно не погоджуюсь, що таке потрібно. Робота зараз налаштована, я вважаю, що правильна і треба тільки розвивати цей процес. А люба реформа або перебудування якогось міністерства, ми з вами прекрасно знаємо, до чого воно призводить. Це буде такий надійний якір, мабуть, на пів року, а то й на рік, і на моє переконання, цього робити не можна. Дійсно, колеги, ми сьогодні на фракції будемо обговорювати це і будемо ставити це питання.

А вам, Ірино Андріївно, щиро вдячний, тисну руку. Дякую.

ВЕРЕЩУК І.А. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ахтем Зейтуллаєвич, я вашу руку бачу.

ЧИЙГОЗ А.З. Да, вітаю всіх. Я трошки здивований, все ж таки в нас є Конституція, і в нас уряд не є військовою якоюсь там структурою, да. І от що це значить: був наказ і я його виконую. Це, мабуть, я ще не бачив у Міноборони такого підходу, є якась там процедура. Ну, добре.

Що стосується, я от вчора і два дні займався таким питанням, Ірина Олександрівна, як законопроект, який стосується Криму, створення військових адміністрацій.

ВЕРЕЩУК І.А. Так.

ЧИЙГОЗ А.З. Я був здивований, що зовсім Меджліс кримськотатарського народу до цього ніяким чином не був задіяний до обговорення, да. І я розмовляв багато вчора з колегами і зі спікером для того, щоби зняти це питання. Я дуже, чесно кажучи, що стосується Криму, завжди намагався, щоб дії по Криму були в нас логічними.

І тому я просто вам хочу сказати, я декілька раз вам це говорив, завжди треба мати консультації не з окремою людиною, а з представниками Меджлісу кримськотатарського народу в цих питаннях. Ми дуже, як би сказати, да, от в цих питаннях дуже емоційні, тому що ми знаємо, що визволення Криму це єсть, мабуть, сьогодні такою... найважливішим напрямком існування самої України.

А що стосується самого міністерства, ну, тут у мене... я прямо скажу, тут уже у мене питання до самої фракції "Слуг народу": чому у нас такі рішення, такі рішення виходять так спонтанно, без... От вчора нам сказали, а сьогодні ми перед фактом, да. От я вас просто закликаю, щоб ви не були... щоб ваш голос там всередині у вас був більш принциповий, а не такий: що сказали з Офісу, то і буде.

Дякую.

ВЕРЕЩУК І.А. Якщо дозволите, пане Андрію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ВЕРЕЩУК І.А. Щодо законопроекту, пане Ахтеме, я ще раз перевірю, чи були задіяні дійсно представники Меджлісу. Але вірю на слово, що якщо ви сказали, що ні – значить ні. Але, тим не менше, представники Меджлісу у нас завжди на нарадах, завжди на штабах, є членами штабів. Пан Рефат, і я йому дякую, щочетверга у нас є штаб по поверненню українців з ТОТ і якраз з Криму в тому числі, пан Рефат завжди дуже дисципліновано і дуже професійно і проводить такі штаби, і приймає рішення разом з нами, і

вносить пропозиції. Ми без Меджлісу і без представництва нічого по Криму не робимо. Якщо дійсно десь була помилка в тому, що не запросили Меджліс до обговорення, власне, законопроекту, він дуже важливий, точно представництво було, вони, власне, і були тими, хто ініціювали цей законопроект разом з народними депутатами на виконання закону, цей законопроект є, який був прийнятий, власне, парламентом цього скликання, ми це врахуємо.

Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірино Андріївно, дякую вам.

Шановні колеги, загальна думка, напевно, всіх депутатів комітету, що ми високо оцінюємо цю роботу і взагалі ту відданість, котру Ірина Андріївна весь цей час, коли працювала на відповідальній посаді, віддавала державі Україна, тому вважаю, що буде правильно залишити парламенту право визначатись щодо прийняття відставки Ірини Андріївни.

Тому хотів би поставити на голосування наступне рішення комітету для того, щоб не гаяти час, я розумію, що всі зайняті і вже скоро у нас розпочнеться засідання.

Тому ставлю на голосування рішення комітету. Рекомендувати Верховній Раді України визначитися шляхом голосування на пленарному засіданні щодо прийняття відставки Віце-прем'єр-міністра України – Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Верещук Ірини Андріївни. Під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України співдоповідачем з цього питання визначити народного депутата України голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та інтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнародних відносин Задорожного Андрія Вікторовича.

Прошу голосувати. Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрій Анатолійович.
Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Сергій Вячеславович Козир.

КОЗИР С.В. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Подякую Ірині Андріївні. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за. А свою позицію ...*(Не чути)* на фракції і все, що говорилося сьогодні, безумовно, підтримую всіх колег.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, зрозуміло.
Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую рішення комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Євген Геннадійович Яковенко.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, 10 осіб – за. Рішення прийнято.

Ірина Андріївна, дякую вам за співпрацю. Дуже радий був з вами спілкуватися і взагалі мати вас як профільного міністра. Дякую вам дуже.

ВЕРЕЩУК І.А. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сподіваюся, що це не остання крапка в нашому спілкуванні.

ВЕРЕЩУК І.А. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, на цьому порядок денний вичерпано. Засідання оголошую закритим. На все добре.